

Стандартна таблица на разходите за единица продукт по процедура BG05M2OP001-2.013 „Студентски практики 2“ и методология, обосноваваща изведените размери на разходите

Основната дейност по процедура BG05M2OP001-2.013 е провеждането на допълнителни студентски практики в реална работна среда, които не дублират или заместват задължителното по учебен план практическо обучение, ако такова е предвидено.

Всяка успешно завършена студентска практика се удостоверява с издаване на удостоверение от висшето училище за преминато практическо обучение. Наличието на ясен краен резултат е основание отчитането да се извършва чрез прилагане на стандартна таблица на разходите за единица продукт.

Изчисленията на опростените разходи се извършват в съответствие с член 67, параграф 5, буква а) от Регламент (ЕС) № 1303/2013, т.е. чрез прилагане на **коректен, справедлив и проверим метод на изчисление**. За база на изчисленията се използват **статистически данни или друга обективна информация**, обобщаваща изпълнението на две сходни процедури за минал период:

- Проект BG051PO001-3.3.07-0002 „Студентски практики“, финансиран по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси 2007-2013“. Проектът е стартирал през януари 2012 г. и е приключил декември 2015 г.
- Проект BG05M2OP001-2.002 „Студентски практики – фаза 1“, финансиран по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж 2014-2020“. Проектът стартира на 29.03.2016 г. и приключи на 29.12.2018 г.

Въз основа на натрупаната обективна информация ще се определи единичният разход за 1 успешно приключила допълнителна студентска практика, която не дублира или замества задължителното по учебен план практическо обучение, ако такова е предвидено, и след приключването на която висшето училище е издало удостоверение на студента.

В съответствие с чл. 8, ал. 2 от ПМС № 189/2016 г. и Националната методология, приета с Решение на МС № 253 от 3 май 2017 г., допустимите разходи за организация и управление на проекта ще бъдат изчислени чрез прилагане на единна ставка към преките разходи за провеждане на студентски практики.

1. Общи положения

Типичните преки разходи за провеждане на студентски практики са следните:

- стипендия на студента;
- възнаграждение на академичния наставник;
- възнаграждение на ментора от обучаващата организация;
- застраховка на практикуващия студент;
- пътни разходи за посещения на академичните наставници в обучаващите организации;
- пътни разходи за студентите, ако е приложимо;
- разходи за консумативи/материали/предпазни средства, ако е приложимо;
- други разходи, пряко свързани с провеждането на конкретната практика.

При изчисляването на единичния разход за 1 успешно проведена студентска практика ще се вземат предвид само необходимите основни разходи, а именно:

- стипендия на студента;
- възнаграждение на академичния наставник;
- възнаграждение на ментора от обучаващата организация;
- застраховка на практикуващия студент;
- разходи за транспорт за академичните наставници и студентите.

Останалите възможни разходи няма да бъдат включени в изчисленията, тъй като те, от една страна, са незначителни като стойност, а от друга страна, трудно може да се разграничат от обичайните дейности на обучаващите организации, които не са част от проектните дейности.

В Постановление № 90 на МС от 26.05.2000 г. за условията и реда за предоставяне на стипендии на студентите, докторантите и специализантите от държавните висши училища и научни организации (последна промяна, ДВ, бр. 55 от 12 юли 2019 г.) всички необходими преки разходи (с изключение на стипендията за студента) се обобщават с въвеждането на понятието **„присъщи разходи“**, чието определение е дадено в допълнителните разпоредби:

§ 1б. Присъщи разходи за една студентска практика по смисъла на Постановлението са разходите за възнаграждения на академичните наставници от висшите училища и менторите от обучителните организации (вкл. всички задължителни осигурителни вноски), пътните разходи за академичните наставници за осъществяване

на проверки на практически обучения, когато практиката се провежда в населено място, различно от населеното място на висшето училище/филиала/колежа, в което се обучава практикантът, разходите за застраховки на студентите и др.“.

В съответствие с ПМС № 90/2000 г., определянето на единичен разход за една успешно проведена студентска практика ще се извърши чрез изчисления на двата основни компонента на необходимите преки разходи:

- **стипендия на студента и**
- **присъщи разходи.**

При изчисленията ще се прилагат следните общи правила:

- изходните данни се закръгляват до втория знак след десетичната запетая;
- междинните резултати се закръгляват до втория знак след десетичната запетая;
- коефициентите се закръгляват до четвъртия знак след десетичната запетая;
- крайните резултати за присъщите разходи и за разхода за една студентска практика се закръгляват до цяло число по общото аритметично правило
(числата с дробна част от 1 до 50 стотни се закръгляват към цялото число;
числата с дробна част от 51 до 99 стотни се закръгляват към цялото число плюс 1)

2. Определяне на стипендията за 1 студентска практика

Налична е следната обективна информация от изпълнението на проект **BG051PO001-3.3.07-0002 „Студентски практики“ по ОП РЧР:**

Стипендия за проведено практическо обучение:

240 часа x 2 лв./час = 480 лв.

Размерът на стипендията (часовата ставка и броят на часовете) е нормативно определен (чл. 10в, ал. 3 и § 1а от ПМС № 90//2000 за условията и реда за предоставяне на стипендии на студентите, докторантите и специализантите от държавните висши училища и научни организации).

Съгласно окончателния отчет на проекта в ИСУН за стипендии на целевата група е сертифицирана сумата от 35 479 200 лв. Тъй като размерът на стипендията за една студентска практика е фиксиран на 480 лв., следва че са отчетени и верифицирани **73 915 успешно приключили студентски практики.**

Налична е следната обективна информация от изпълнението на проект **BG05M2OP001-2.002 „Студентски практики – фаза 1“ по ОП НОИР:**

Стипендия за проведено практическо обучение:

240 часа x 2 лв./час = 480 лв.

Размерът на стипендията (часовата ставка и броят на часовете) е нормативно определен (чл. 10в, ал. 3 и § 1а от ПМС № 90//2000 за условията и реда за предоставяне на стипендии на студентите, докторантите и специализантите от държавните висши училища и научни организации).

Съгласно окончателния отчет на проекта в ИСУН 2020 са изплатени и сертифицирани стипендии за **45 453 успешно приключили студентски практики.**

С последното изменение и допълнение на ПМС № 90/26.05.2000 г. (обнародвано¹ в ДВ, бр. 55 от 12 юли 2019 г.), е определен нов размер на стипендията, както следва:

Стипендия за проведено практическо обучение:

240 часа x 2,50 лв./час = 600 лв.

При изчисляването на единичния разход за една успешно проведена студентска практика ще бъде използвана стойността от 600 лв. за стипендия на практикуващия студент, която е нормативно определена с ПМС № 90/2000 г.

Увеличаването на размера на стипендията с 25 % спрямо размера, изплатен при предишните два проекта, е напълно оправдано, тъй като стипендията следва да бъде обвързана с минималната работна заплата, която е увеличена близо 2 пъти спрямо 2012 г., когато започва изплащането на студентски стипендии в размер от 480 лв. в рамките на изпълнението на проект BG051PO001-3.3.07-0002, финансиран от ОП РЧР.

Обективните данни, които показват промените в минималната работна заплата и минималното почасово възнаграждение, са следните:

От 01.05.2012 г. – 290 лв. и 1,73 лв./час (ПМС № 300/10.11.2011 г.)

От 01.01.2019 г. – 560 лв. и 3,37 лв./час (ПМС № 320/20.12.2018 г.)

Ако при провеждането на практическото обучение в реална работна среда през 2019 г. със студентите бъдат сключени трудови правоотношения, то тогава нормативно определеното минимално брутно трудово възнаграждение е в размер на 808,80 лв.

240 часа * 3,37 лв./час = 808,80 лв.

След като се приспадат задължителните осигурителни и данъчни вноски нетното възнаграждение, което практикантът би получил през 2019 г., е в размер на 627,61 лв.

¹ <http://dv.parliament.bg/DVWeb/showMaterialDV.jsp?idMat=139455>

Стипендията за проведена студентска практика може да се приравни към нетното трудово възнаграждение, тъй като и двете суми представляват чист доход за студента/работника. Следователно утвърденият размер на стипендията от 600 лв. е оправдан и съответства на минималното заплащане на труда, приложимо за 2019 г.

При изчисленията на единичния разход за 1 студентска практика ще бъде използвана стойността от 600 лв. за стипендия на практикуващия студент.

3. Изчисляване на реално извършените преки разходи за възнаграждения за 1 студентска практика

Налична е следната обективна информация от изпълнението на проект **BG051PO001-3.3.07-0002 „Студентски практики“ по ОП РЧР:**

Възнаграждение за академичния наставник (вкл. дължимите осигуровки) и ментора (вкл. дължимите осигуровки):

Средният размер на възнаграждението ще бъде изчислен въз основа на данните в ИСУН от окончателния отчет на проекта, като общите разходи за академичните наставници и менторите се разделят на броя на успешно проведените студентски практики.

Бюджетен ред 1.3. Възнаграждения и осигуровки от страна на работодателя за целевата група – 13 429 326,85 лв.

Брой успешно проведени студентски практики – 73 915

Средно възнаграждение на академичен наставник и ментор =
= 13 429 326,85 / 73 915 = 181,69 лв.

Размерът на допустимото възнаграждение на академичните наставници и менторите (часовата ставка и броят на часовете), определен в Инструкцията за изпълнение на проекта, издадена от министъра на образованието и науката, който е съобразен с одобрения бюджет на проекта, е по-висок от реално изплатения размер:

Възнаграждение на академичния наставник 4 часа x 18,03 лв. = 72,12 лв.

Възнаграждение на ментора 8 часа x 17,07 лв. = 136,56 лв.

Общо разходи за възнаграждения съгласно Инструкцията – 208,68 лв.

Налична е следната обективна информация от изпълнението на проект **BG05M2OP001-2.002 „Студентски практики – фаза 1“ по ОП НОИР:**

Възнаграждение за академичния наставник (вкл. дължимите осигуровки) и ментора (вкл. дължимите осигуровки):

Средният размер на възнаграждението ще бъде изчислен въз основа на данните в ИСУН от окончателния отчет на проекта, като общите разходи за академичните наставници и менторите се разделят на броя на успешно проведените студентски практики.

Бюджетен ред 1.4. Академични наставници от ВУ – 2 982 318,99 лв.

Бюджетен ред 1.5. Ментори от организациите-работодатели, в които се провеждат студентските практики – 5 846 349,91 лв.

Брой успешно проведени студентски практики – 45 453

Средно възнаграждение на академичен наставник и ментор =
= (2 982 318,99 + 5 846 349,91) / 45 453 = 8 828 668,90 / 45 453 = 194,24 лв.

Размерът на допустимото възнаграждение на академичните наставници и менторите (часовата ставка и броят на часовете), определен в Инструкцията за изпълнение на проекта, издадена от министъра на образованието и науката, който е съобразен с одобрения бюджет на проекта, е по-висок от реално изплатения размер:

Възнаграждение на академичния наставник 5 часа x 14,15 лв. = 70,75 лв.

Възнаграждение на ментора 10 часа x 14,15 лв. = 141,50 лв.

Общо разходи за възнаграждения съгласно Инструкцията – 212,25 лв.

Изчислява се средният размер на възнаграждението за академичните наставници и менторите за двата разглеждани проекта:

СВ_{П1} = 181,69 лв.

СВ_{П2} = 194,24 лв.

СВ_{П1-2} = (СВ_{П1} + СВ_{П2}) / 2 = (181,69 + 194,24) / 2 = 187,97 лв.

Където

СВ_{П1} – средно възнаграждение за проект BG051PO001-3.3.07-0002 (ОП РЧР)

СВ_{П2} – средно възнаграждение за проект BG05M2OP001-2.002 (ОП НОИР)

СВ_{П1-2} – осреднена стойност на възнаграждението по двата проекта

За да се осигури по-голяма прецизност, средният размер на възнаграждението за академичните наставници и менторите за двата разглеждани проекта се изчислява и като изходните стойности се разглеждат общо за двата проекта:

В_{П1} = 13 429 326,85 лв.

В_{П2} = 8 828 668,90

БП_{П1} = 73 915

БП_{П2} = 45 453

СВ_{П1-2} = (В_{П1} + В_{П2}) / (БП_{П1} + БП_{П2}) = 22 257 995,75 / 119 368 = 186,47 лв.

Където

В_{п1} – възнаграждения общо за проект BG051PO001-3.3.07-0002 (ОП РЧР)

В_{п2} – възнаграждения общо за проект BG05M2OP001-2.002 (ОП НОИР)

БП_{п1} – брой студентски практики по проект BG051PO001-3.3.07-0002 (ОП РЧР)

БП_{п2} – брой студентски практики по проект BG05M2OP001-2.002 (ОП НОИР)

СВ_{п1-2} – осреднена стойност на възнаграждението по двата проекта

При изчисленията на единичния разход за 1 студентска практика ще бъде използвана стойността от **186,47 лв.** за възнаграждения на академичните наставници и менторите, която отразява най-точно реално извършените разходи и по двата проекта.

4. Изчисляване на преките разходи за възнаграждения за 1 студентска практика

Тъй като изчисленото в т. 3 средно възнаграждение за академичните наставници и менторите за 1 успешно проведена студентска практика ще се прилага за периода 2019-2023 г., то изчисленото възнаграждение следва да бъде адаптирано като се отчетат промените в осигурителната тежест и увеличението на средните работни заплати. Това адаптиране е допустимо съгласно т. 5.5 от Указанията за опростените варианти за разходите на Европейската комисия (EGESIF_14-0017).

Адаптирането ще се приложи към изчислените **средни разходи за възнаграждения на академичните наставници и менторите** (базирани на исторически данни), като се вземат предвид следните обективни данни:

Съгласно данните на Националния статистически институт² (от главната страница на НСИ се избират последователно Статистически данни → Пазар на труда → Разходи на работодателя за труд – национално ниво → Разходи за един нает, файл [Labour_2.5.3.xls](#) или се извлича справка от ИС Инфостат) разходите на работодателя за труд за едно наето лице по трудово или служебно правоотношение общо за всички икономически дейности е:

За 2017 г. – 15 213 лв.

За 2016 г. – 13 892 лв.

За 2015 г. – 12 888 лв.

За 2014 г. – 12 072 лв.

За 2013 г. – 11 362 лв.

За 2012 г. – 10 730 лв.

Въз основа на тези обективни статистически данни се изчислява коефициентът за индексване по следната формула:

² https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/reports/result.jsf?x_2=1134

$$KI_{2017} = PPT_{2017} / PPT_{2012} = 15\,213 / 10\,730 = 1,4178$$

Където

KI_{2017} – коефициент на индексиране (2017 г. спрямо 2012 г.)

PPT_{2012} – разходи на работодателя за труд за едно наето лице за 2012 г.

PPT_{2017} – разходи на работодателя за труд за едно наето лице за 2017 г.

Възнагражденията по първия проект BG051PO001-3.3.07-0002 „Студентски практики“, финансиран по ОП РЧР, са започнали да се изплащат през 2012 г. и след това на практика този размер не е променян, включително и при изпълнението на втория проект BG05M2OP001-2.002 „Студентски практики – фаза 1“, финансиран от ОП НОИР – броят часове и часовата ставка са фиксирани в Инструкциите за изпълнение на двата проекта, разликите в изплатените възнаграждения се дължат преди всичко на промените в осигуровките и размера на максималния месечен осигурителен доход. Следователно е оправдано осреднените разходи за възнаграждения на академичните наставници и менторите по двата проекта да бъдат индексиран с изчисления по-горе среден процент, който е приложим за всички наети лица за всички икономически дейности.

Изчисленото в т. 3 средно възнаграждение за академичните наставници и менторите се индексира с коефициент 1,4178 и се изчислява средното възнаграждение, което е оправдано да се прилага за периода от 01.01.2018 г.

$$CB_{2018} = CB_{п-2} * KI_{2017}$$

$$CB_{2018} = 186,47 * 1,4178 = 264,38 \text{ лв.}$$

Където

CB_{2018} – средно възнаграждение за академичните наставници и менторите, което е оправдано да се прилага за студентски практики, проведени през 2018 г.

$CB_{п-2}$ – осреднено възнаграждение за академичните наставници и менторите по проекти BG051PO001-3.3.07-0002 (ОП РЧР) и BG05M2OP001-2.002 (ОП НОИР)

KI_{2017} – коефициент на индексиране (2017 г. спрямо 2012 г.)

За да се отчете увеличението на заплатите през 2018 г., ще бъдат използвани предварителните данни³, публикувани от НСИ на 22.02.2019 г. Съгласно наличните данни брутната годишна заплата за всички икономически дейности е:

За 2018 г. – 13 621 лв.

За 2017 г. – 12 448 лв.

³<http://nsi.bg/bg/content/3958/%D0%BD%D0%B0%D1%86%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D0%BD%D0%BE-%D0%BD%D0%B8%D0%B2%D0%BE-%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D0%B4%D0%B5%D0%B9%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B8-%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0-%D0%BD%D0%B0-%D1%81%D0%BE%D0%B1%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82-%D0%BF%D0%BE%D0%BB>

Окончателните данни ще бъдат публикувани от НСИ на 30.11.2019 г. и обикновено те не се различават съществено от предварителните (най-вероятно стойността за 2018 г. ще бъде малко по-висока от предварителните данни).

Въз основа на тези обективни статистически данни се изчислява коефициентът за индексиране по следната формула:

$$\text{КИ}_{2018} = \text{ГБЗ}_{2018} / \text{ГБЗ}_{2017} = 13\,621 / 12\,448 = 1,0942$$

Където

КИ₂₀₁₈ – коефициент на индексиране за 2018 г. (2018 г. спрямо 2017 г.)

ГБЗ₂₀₁₈ – годишна брутна работна заплата общо за 2018 г.

ГБЗ₂₀₁₇ – годишна брутна работна заплата общо за 2017 г.

Следва да се отчете, че в съответствие с програмата на правителството на Р България заплатите в сферата на образованието се увеличават изпреварващо спрямо общото средно увеличение на заплатите (например, те са увеличени средно с 20 % от началото на 2019 г.), т.е. би могло да се предположи, че увеличението на заплатите на академичните наставници е доста по-високо от изчисления среден коефициент.

Друг фактор, който се отразява на необходимите разходи за възнаграждения, е размерът на максималния месечен осигурителен доход (2012 г. – 2000 лв., 2013 г. – 2200 лв., 2014 г. – 2400 лв., 2015-2018 г. – 2600 лв., 2019 г. – 3000 лв.), който през 2019 г. е увеличен с 50 % спрямо 2012 г. (увеличението през 2019 г. спрямо 2018 г. е над 15 %).

Независимо от посочените допълнителни фактори, които оправдават и по-високо индексиране на възнагражденията, които е предвидено да започнат да се изплащат през втората половина на 2019 г., УО ще приложи изчисления по-горе коефициент на индексиране за 2018 г., който е базиран единствено на наличните данни на НСИ за brutната работна заплата за всички икономически дейности (**КИ₂₀₁₈ = 1,0942**).

Изчисленото средно възнаграждение за академичните наставници и менторите, приложимо от 01.01.2018 г., се индексира с коефициент 1,0942 и се изчислява средното възнаграждение, което е оправдано да се прилага за периода от 01.01.2019 г.

$$\text{СВ}_{2019} = \text{СВ}_{2018} * \text{КИ}_{2018}$$

$$\text{СВ}_{2019} = 264,38 * 1,0942 = 289,28 \text{ лв.}$$

Където

СВ₂₀₁₉ – средно възнаграждение за академичните наставници и менторите, което е оправдано да се прилага за студентски практики, проведени през 2019 г.

СВ₂₀₁₈ – средно възнаграждение за академичните наставници и менторите, което е оправдано да се прилага за студентски практики, проведени през 2018 г.

КИ₂₀₁₈ – коефициент на индексиране (2018 г. спрямо 2017 г.)

Определя се **средно възнаграждение за академичните наставници и менторите в размер на 289,28 лв.**, което е изчислено въз основа на исторически и статистически, обективни и проверими данни и е оправдано да бъде прилагано за студентски практики, чието изпълнение е стартирало след 01.01.2019 г.

5. Определяне на разходите за застраховки за 1 студентска практика

Налична е следната обективна информация от изпълнението на проект **BG051PO001-3.3.07-0002 „Студентски практики“ по ОП РЧР:**

Разходи за застраховка на практиканта:

Средният размер на разхода ще бъде изчислен въз основа на данните в ИСУН от окончателния отчет на проекта, като общите разходи за застраховки на студентите се разделят на броя на успешно проведените студентски практики.

Бюджетен ред 4.6. *Разходи за застраховки* – 208 021,16 лв.

Брой успешно проведени студентски практики – 73 915

Среден разход за застраховка = $208\,021,16 / 73\,915 = 2,81$ лв.

Налична е следната обективна информация от изпълнението на проект **BG05M2OP001-2.002 „Студентски практики – фаза 1“ по ОП НОИР:**

Разходи за застраховка на практиканта:

Средният размер на разхода ще бъде изчислен въз основа на данните в ИСУН 2020 от окончателния отчет на проекта, като общите разходи за застраховки на студентите се разделят на броя на успешно проведените студентски практики.

Бюджетен ред 5.1. *Застраховане на студента за времето на провеждане на практиката* – 74 496,56 лв.

Брой успешно проведени студентски практики – 45 453

Среден разход за застраховка = $74\,496,56 / 45\,453 = 1,64$ лв.

За да се осигури по-голяма прецизност, средният размер на разходите за застраховка за една студентска практика за двата разглеждани проекта ще се изчисли като изходните стойности се разглеждат общо за двата проекта:

$P_{3П1} = 208\,021,16$ лв.

$P_{3П2} = 74\,496,56$ лв.

$БП_{П1} = 73\,915$

$$\text{БП}_{\text{П2}} = 45\,453$$

$$\text{РЗ}_{\text{П1-2}} = (\text{РЗ}_{\text{П1}} + \text{РЗ}_{\text{П2}}) / (\text{БП}_{\text{П1}} + \text{БП}_{\text{П2}}) = 282\,517,72 / 119\,368 = 2,37 \text{ лв.}$$

Където

$\text{РЗ}_{\text{П1}}$ – разходи за застраховки общо за проект BG051PO001-3.3.07-0002 (ОП РЧР)

$\text{РЗ}_{\text{П2}}$ – разходи за застраховки общо за проект BG05M2OP001-2.002 (ОП НОИР)

$\text{БП}_{\text{П1}}$ – брой студентски практики по проект BG051PO001-3.3.07-0002 (ОП РЧР)

$\text{БП}_{\text{П2}}$ – брой студентски практики по проект BG05M2OP001-2.002 (ОП НОИР)

$\text{РЗ}_{\text{П1-2}}$ – осреднен разход за застраховки за една студентска практика по двата проекта

При изчисляването на единичния разход за една студентска практика за разходите за застраховка на студентите ще се прилага средна стойност от **2,37 лв.**, която отразява осредненият разход от стойностите, определени чрез провеждане на открити процедури при проект BG051PO001-3.3.07-0002 (ОП РЧР) и проект BG05M2OP001-2.002 (ОП НОИР). Следва да се отчете, че при финансиране на студентски практики предимно от приоритетните специалности и направления, разходите за застраховки вероятно ще се увеличат в сравнение с предишните проекти, поради по-високите рискове и съответно по-високи застрахователни премии при практиките, провеждани в производствени предприятия.

6. Определяне на пътни разходи за 1 студентска практика

За да се осъществява ефективно взаимодействие между висшите училища и обучаващите организации, е предвидено задължителното извършване на поне едно посещение на академичните наставници в обучаващите организации, където се провеждат практиките. Пътните разходи за тези посещения не могат да бъдат точно изчислени, още повече че понякога се налага извършването на няколко посещения в рамките на провеждането на една студентска практика.

Средният размер на пътните разходи за една успешно проведена студентска практика (отработени 240 часа обикновено в период от 3 месеца) ще бъде изчислен като се вземе предвид, че академичният наставник трябва да пропътува поне 20 км в двете посоки, за да посети поне веднъж обучаващата организация и съответно да изпълни ефективно своите задължения (в действителност от досегашното изпълнение на проектите може да се заключи, че при практики, които продължават 3 месеца, обикновено се извършват поне 2 посещения – в началото и в края на практиката). Разходът за гориво при пътуване с лек

автомобил е поне 3 лв. (1,2 литра * 2,50 лв./л). Този разход е съпоставим и със стойността на билетите за градски или междуселищен транспорт, ако се ползва обществен транспорт.

Освен това следва да се отбележи, че с пътните разходи по проекта може да се покриват както пътуванията на академичните наставници, така и пътуванията на студентите при необходимост. По този начин ще се осигури възможност и за провеждане на студентски практики извън населеното място, в което е висшето училище – този подход гарантира равнопоставеност и недопускане на дискриминация, основана на местоположението, между различните обучаващи организации, обучаващи студентите.

При изчисляването на единичния разход за една студентска практика **ще се вземат предвид пътни разходи в размер на 3 лв.**, с които се покриват всички пътни разходи, необходими за академичните наставници и/или студентите.

7. Изчисляване на единичния разход за 1 студентска практика

Първо се изчисляват присъщите разходи за 1 успешно приключила студентска практика като се включват определените в т. 4-6 преки разходи:

- възнаграждения за академичния наставник от висшето училище и ментора от обучаваща организация;
- застраховка на практикуващия студент;
- пътни разходи.

Изчисляват се преките присъщи разходи за 1 успешно проведена студентска практика:

$$ПР_{СП} = СВ_{2019} + РЗ + РТ = 289,28 + 2,37 + 3 = 294,65 \text{ лв.} = 295 \text{ лв. (със закръгляне)}$$

Където

ПР_{СП} – преки присъщи разходи за 1 студентска практика

СВ₂₀₁₉ – средно възнаграждение за академичните наставници и менторите, приложимо за практики, проведени след 01.01.2019 г.

РЗ – среден разход за застраховка за 1 студентска практика

РТ – средна стойност на пътните разходи за академичните наставници при посещения на обучаващите организации или за пътуване на студентите при провеждане на практики, които се намират извън населеното място.

Допустими преки присъщи разходи за 1 студентска практика: 295 лв.

Изчисляват се преките разходи за 1 успешно проведена студентска практика:

$$ER_{сп} = Ст + ПР_{сп} = 600 + 295 = 895 \text{ лв.}$$

Където

ER_{сп} – единичен разход за 1 успешно проведена студентска практика

Ст – стипендия за 1 успешно проведена студентска практика

ПР_{сп} – преки присъщи разходи за 1 успешно проведена студентска практика

Допустими преки разходи за 1 студентска практика: 895 лв.

Бенефициентът може да поиска за възстановяване от УО сумата от 895 лв. за всяка успешно приключила допълнителна студентска практика, за която висшето училище е издало удостоверение по образец.

В съответствие с ПМС № 90/2000 г. определеният разход за една студентска практика има 2 компонента:

- стипендия за практикуващия студент в размер на 600 лв.
- присъщи преки разходи в размер на 295 лв.

Изчисленият разход за единица продукт включва всички необходими разходи, пряко свързани с провеждането на допълнителните практически обучения на студенти в реална работна среда. Средствата, възстановени на бенефициента въз основа на изчисления единичен разход, следва да се използват за изплащане на стипендии и покриване на присъщите разходи, но не могат да се използват за разходи, свързани с администрирането на проекта.

8. Адаптиране на единичния разход за 1 студентска практика

Тъй като проектът ще се изпълнява в продължение на повече от 3 години и разходите са силно зависими от промените в разходите за труд, то в съответствие с т. 5.5 от Указанията за опростените варианти за разходите на Европейската комисия (EGESIF_14-0017), е оправдано периодично да се извършва адаптиране на определения единичен разход.

Адаптирането ще се извършва поотделно за всеки от двата компонента на определения единичен разход:

- стипендия за практикуващия студент в размер на 600 лв.
- присъщи преки разходи в размер на 295 лв.

Размерът на стипендията (часовата ставка и броят на часовете) е нормативно определен (чл. 10в, ал. 3 и § 1а от ПМС № 90/2000). Сумата от 600 лв., която е приложена при изчисляването на единичния разход, съответства на нормативно определения размер на стипендията за практикуващия студент, валиден към датата на публикуване на обявата за кандидатстване по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG05M2OP001-2.013 „Студентски практики 2“.

Ако размерът на студентската стипендия бъде увеличен с нормативен акт след като е започнало изпълнението на проекта и това увеличение се основава на статистически данни или друга обективна информация, то УО може да извърши адаптиране на размера на студентската стипендия, съответно да промени стойността на единичния разход за една студентска практика.

УО може да извърши **адаптиране на размера на присъщите разходи**, съответно да промени стойността на единичния разход за една студентска практика, ако в хода на изпълнението на проекта разходите за труд на работодателя за всички икономически дейности бъдат увеличени с повече от 10 % спрямо данните на НСИ за 2018 г. (които следва да бъдат публикувани на 29.11.2019 г.) или са налице други обективни обстоятелства, които налагат увеличаването на преките присъщи разходи.

Във всички случаи на адаптиране новият размер на единичния разход се публикува на сайта на УО и до бенефициента се изпраща съобщение през модул „Кореспонденция“ на ИСУН. Актуализираният единичен разход се прилага за студентски практики, чиито договори за изпълнение са сключени след публикуване на съобщението на сайта на УО (освен ако в съобщението на УО не е посочена друга конкретна дата, от която да се прилага актуализираният единичен разход).

Адаптирането на единичния разход за една студентска практика не може да бъде основание за неизпълнение или частично изпълнение на одобрените дейности или индикатори.

9. Единна ставка за определяне на допустимите разходи за организация и управление на проекта

При изпълнението на двете посочени по-горе процедури за директно предоставяне на БФП в разходите за организация и управление са включени възнагражденията на екипа за управление и други разходи, свързани с администрирането на проекта. Освен това всяко висше училище освен преките разходи за провеждане на студентски практики, има и

административни разходи, свързани с възнагражденията на персонала, който организира и контролира студентските практики на ниво висше училище. Тези административни разходи заедно съответстват на разходите за организация и управление на проекта при процедура с конкурентен подбор на проекти. В административните разходи на висшето училище за провеждане на студентски практики се включват: възнагражденията на функционалните експерти; възнагражденията на техническите изпълнители; възнагражденията на експертите финансово-счетоводно обслужване.

В съответствие с Методиката за определяне на **единна ставка за финансиране на дейностите за организация и управление** при процедури за конкурентен подбор и директно предоставяне по приоритетни оси 2 и 3 на ОП НОИР чрез прилагане на Националната методология, приета с Решение на МС № 253 от 3 май 2017 г., за проекти с размер на БФП над 7 млн. лв. и конкретен бенефициент МОН, в техническото и финансово изпълнение на които участват образователни институции в съответствие с параграф 6 от ДР на ЗУСЕСИФ, е определена **единна ставка от 15 %**. Единната ставка се прилага спрямо допустимите преки разходи за проекта.

10. Одитна следа

Прилагане на стандартна таблица на единичен разход за 1 успешно проведена студентска практика

Принцип: всички или част от допустимите преки разходи се изчисляват въз основа на количествено определени дейности, крайни продукти или резултати, умножени по предварително определени единични разходи.

Определен е единичен разход за 1 студентска практика в размер на 895 лв.

Одитна следа:

- използваната методика за определяне на стойността на стандартния размер на даден единичен разход трябва да бъде документирана и съхранявана,
- в документа, установяващ условията за предоставяне на подкрепа, трябва да бъде ясно определена стандартната таблица за единичните разходи и факторите, които трябва да бъдат изпълнени, за да бъде извършено плащането,
- доказателство за успешно приключила студентска практика (удостоверение)
- ако целевата група трябва да отговаря на определен профил, трябва да се проверява допустимостта на участниците.

Прилагане на финансиране с единна ставка за разходите за организация и управление

Общ принцип: специфични категории допустими разходи, които предварително ясно са определени, се изчисляват чрез прилагането на предварително фиксиран процент към една или няколко други категории допустими разходи.

При съпоставянето на системи за финансиране с единни ставки винаги трябва да се сравняват всички елементи на метода, а не само ставките:

- категориите допустими разходи, на чиято база следва да се прилага ставката за изчисляване на допустимите суми
- самата единна ставка,
- категориите допустими разходи, изчислени с единната ставка,
- ако е уместно, категориите допустими разходи, за които единната ставка не се прилага и които не се изчисляват с единна ставка.

Определена е единна ставка от 15 % за изчисляване на разходите за организация и управление на проекта. Единната ставка се прилага спрямо преките разходи за провеждане на студентски практики, които се предоставят под формата на единичен разход, съставен от 2 компонента – стипендии за студентите и присъщи разходи.

Одитна следа:

Категория допустими разходи, на чиято база следва да се прилага ставката за изчисляване на допустимите суми	Преки разходи за 1 допълнителна студентска практика – трябва да се гарантира, че в тези разходи не се включват никакви разходи за организация и управление (не се плаща на персонал, свързан с администрирането на проекта; не се плаща за публичност). Няма двойно деклариране на една и съща позиция разход: като „базови“ разходи (изчислени въз основа на единични разходи) и като „изчислени“ разходи (включени в единната ставка)
Единната ставка	Препратка към избрания метод за единната ставка и при прилагане на буква а) на нивото на управляващия орган, трябва да се съхранява документът, доказващ метода на изчисление
Категориите допустими разходи, които ще се изчисляват с единната ставка	Разходи за организация и управление – не е необходима обосновка.